

مؤسسة كائن الغطاء العامة

استمارة المخطوطة

رقم القرض:

اسم الدليل: 80 Book AS تقول إلى:

اسم المخطوطة:

اسم المؤلف:

الجزء:

الموضوع:

اسم الناشر:

مكان النشر:

تاريخ النشر:

عدد الصفحات: ٨٠

طول الصفحة: ٨٠ سم

عرض الصفحة: ٩٠ سم

عدد الأسطر: ١٩

طول السطر: ٩٠ سم

حالة النص: جيدة

حالة الورق: جيدة

لون الورق: أصفر

اتجاه النص:

مصدر المخطوطة:

اسم الساحب:

اللغة:

تاريخ السحب: ١٠ / ٨ / ٢٠٠٠

الملاحظات: ٥ رسائل

AS 80

في هذا الجلد رسالتين فارسيه
الاولى في فخر خلق الله
الثانيه في حل لبس التواضع في عزاء الحسين النبي عليه السلام

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله على هدايته لدينه والتوفيق لما دعى اليه من
سبيله والصلاة على خير خلقه واشرف عباده محمد

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله على هدايته لا ينمى والتوفيق لما دعى اليه من سبيله
 والصلوة على خير خلقه واشرف عبده محمد سيد الانبياء وعلى
 اوصيائه اهل العصمة والظهاره سادات البريه **وبعد**
 چنین گویند بنده خالص سار واهی فضل رب العالمین ابن
 السید هادی من آل صد والدین حسن الموسوی الکافی
 مسکنا رفته الله نعم شفا عطا جوده يوم الحن که در پیش
 قبل یکی از اخوان مؤمنین و برادران مخلصین دودین مسئله
 حکم ریش تراشیدن را از این احقر سؤال کرده بود حقیر
 در ذیل دو قفه سؤال جواب بحرمت دادم و اشاره اجمالی
 بدلیل کردم مجددا خواهش کرده که مسئله را مفصلا بنویسم
 زیرا که بعضی قاصرین خیال کرده اند که مسئله دلیل بر حرمت
 ندارد و این اسباب جرئت کوهی از مفرین برایش
 تراشیدن شده حقیر چون دود نداشته این مفسد و از
 این عوام مفسرین و جهال مفسرین چه بعبان به بدینم
 این کوه از سردمان را از تردد و نجاست و انس پاکیزگی
 از محرمات در میان آنها شایع شده بلکه مؤمنین متشرعین
 خند زنند و مسلک بی ذوقان شمارند و گاهی ایشانرا

نکته

سخن بیه واسنه را کنند و ایشانرا بهشت حور و ادب داند
 و گاهی ایشانرا خطی بر مقدس نامند و بر افعال
 خداوند عز و جل پیوسته اعتراض کنند و ایراد گیرند
 سبیلها دراز کرده و ریشها تراشیده بهیئت اعدا و دین
 نتند تند راه میروند و رسوم مذهب خدا را از دست
 داده کمتر معصیتی مانند که نزد ایشان شایع شده و
 فحش از انظار آنها بر داشته شده باشد پس بر خود
 لازم دانستم که بابرهان قاطع و دلیل ساطع مسئله را
 بیان نمایم تا مجال از برای مزاج کویان و عن دراز برای مفران
 مانند پس بدانکه شهید الاول در کتاب قواعد در مسئله
 خنثی میفرماید جایز نیست برای خنثی تراشیدن
 ریش زیرا که احتمال میرود که سرده باشد و ظاهر این
 کلام مسلم بودن حرمت است و در نزد جمیع علماء چه
 اگر مسئله خلافی داشته باشد فقیه اگر ترجیح دهد لابد
 علی الاقوی یا علی الاعرج یا امثال این بگوید نه از سال مسلم
 کند و فقی مجتبی در اوسع میفرماید ظاهر اکثر علماء است
 و شهید قدس سره ذکر کرده است حرمت تراشیدن
 ریش را بخلاف آنکه و هم چنین علامه مجلسی قدس سره

نقل کلام قدس سره
 کلام شهید اول
 ریش الاسلامی بقاء الذین عظموا
 و رساله اعتقادات حرمت تراشیدن
 ریش از اعتقادات امامیه
 همیشه در هر مجلسی
 و احوال آن از کتب شرعیات
 و حرمت تراشیدن ریش
 از کتب فقهیه و احادیث
 کلام مجلسی

در طلبه میفرماید و مشهور میان علماء است که تراشیدن
 ریش حرام است و خود هم حکم بجرمت کرده است و بعضی
 اعلام میفرمایند میرداماد و مشایخ الحجة حکم بجرمت
 کرده و گویا نسبت باجماع داده اند و فاضل کاشانی در
 مفاتیح و در وافی حکم بجرمت کرده و نسبت بحاجی افندی
 امامیه داده و شیخ الطائفة شیخ جعفر در کشف النظم
 در ذیل مسئله ماء حمام حکم بجرمت کرده و ان شاء الله
 فرموده و هم چنین محقق شیخ علی سبط شهیدان در
 کتاب در المنثور و شیخ حر عاملی در وسائل و شیخ یوسف
 فقیه بحرانی در حقائق و سید منیر سمیری در شرح
 مفاتیح و احسن التوفیم و شیخ جواهر در کتاب حج و سید
 طباطبائی در عوالم و ارسال مسلمات فرموده اند و غرض
 از احادی نقل نکرده اند و از متقدمین شیخ جلیل یحیی بن
 سعید حلّی صاحب کتاب جامع دعا حکام حمام و غیر الحقیقین
 در حاشیه کتاب قواعد معروف بحواشی الفخریه حکم
 بجرمت فرموده اند بطریق ارسال مسلمات و چون
 مسئله عنوان مخصوصی در کلمات فقها ندارد و خصوصاً
 متقدمین دست آوردن مسئله محتاج بتبیین زیاد دارد و کن

کلام میرداماد

کلام ملا حسن فیضی

کلام کاشف الغطاء

کلام شیخ علی سبط شهیدان و شیخ یوسف فقیه بحرانی و شیخ جعفر در کشف النظم

کلام محیی بن سعید حلّی و شیخ جلیل یحیی بن سعید حلّی و شیخ جعفر در کشف النظم و علامه حلّی

حاجت بتبیین و اثبات شهرت و اجماع نیست بعد از قیام
 دلیل بلی اگر شهرتی یا اجماعی بر عدم حرمت بوده و این
 مضر بود و حال که بیک قول بعدم حرمت نقل شده و اگر
 کسی از علماء بتبیین نکرده و داده یا اسباب تبیین اوله نداشته
 و توقف در مسئله بکند و ترجیح ندهد او را مخالف
 در مسئله نمیگویند مثل شیخ طریحی ده در مجمع البحرین
 در ماده خفا میفرماید و فی کراهة خلق اللحية و تحريمها
 و جهات مبینی نفرموده و قولان و هم چنین مرحوم فی
 در من لا یخضره الفقیه بعد از نقل دو خبر نبوی که خواهد
 آمد ان شاء الله میفرماید و از دو خبر نبوی صلی الله علیه و آله
 ظاهر میشود که پشیدن ریش بعنوان مودعی
 یا تراشیدن آن باطل و احتمال حرمت و کراهت هر دو
 دارد و اگر چه ظاهر اکثر علماء حرمت است چون امرای
 از برای وجوب میدانند و شهید رحمه الله ذکر کرده است
 تراشیدن ریش را بی خلاف و کلینی رحمه الله حضرت امیر
 روایت کرده که جماعتی بودند که ریش را میتراشیدند
 و شاربها را بیچ میدادند پس حق سبحانه و تعالی آنها را
 مسخ کرد و بار ماهی و حکم بصحت حدیث کرده است

بیان نقل قول بعد از حرمت

کلام طریحی ده

کلام فی مجلس

حرمت

وعلماي هاست كه تهر بمرت ريش تراشون كردن و خلاف ندرند غزالي در اجزاء العلوم
 ريش تراشيدن را از منكرات محرمه و گناهات شمرده و شايح اجزاء نقل نموده از نووي
 حرمش را غزالي ميفرمايد و تنك الفتنك بدعه و لها جانا الفتنه و اما تنكها في اول
 النساء تنكها بالمرءة من المنكرات الكبار شايح فرمود و كذا حلقها بالموسى او از تنكها
 و كحلقها بالنور و از نووي در كتاب السماق نقل كرده كه از از اسل منكرات است
 پس از اين حديث ظاهر شد كه سبيل دين شارب ميكوند
 و احتياط در دين تولد هر دو است و الله نعم اعلم انتهى كلامه
 دفع مقامه پس معلوم شد كه جبر و جبر نبوي كه در فقيست
 و خبر علوي كه در كافي است واقف نشده و از علماي اخبار
 شهيد اطلاع ندارد و عثور بر آنچه ما ذكر خواهم كرد نكند
 پس بدانكه حجت ريش تراشيدن از چند وجه معلوم
 ميشود **وجه الاول في الاستدلال بالاية** از حكايه حق تعالى
 در سورة النساء اذا بليس لعين ولا سرنهم فليغيرن خلق الله
 حق بعد فرمود ومن يفتك الشيطان وليا من دون الله فقد
 خسر خسرانا مبينا پرايه دلالت كود بر آنكه هر تغيير خدا
 صودة او صفة حرام است و مندرج شد در او ديني تراشيدن
 و علامه خواصه كردن و هر چه ميشال ان باشد و آنكه فاعل اين كونه
 تغييرات از اولياء شيطان است مكر از اين بخصوص در تغيير
 از شارع برسد چنانچه در بعض موارد و ريش تراشيدن
 گرفتن شارب كه فرمودند از نه بگيريد كه او منكرات شيطان
 و لا ينافيه التفسير بالدين و الامران ذلك كله داخل فيها پس
 اصل قانوني از ايه مستفاد شد كه اصله المتع باشد و اين
 اصل حاكم بر اصل اباحه و اصل بوانه است چه اصل اولي
 و چه اصل ثانوي

اشاره بقره
 تنك بجنسي
 و در مسئله

استفاده ناسم
 در مسئله از آيه

بدان حق

بيان حكومه اهل المتع
 المسادين الايه
 اصالة الاباحه
 الاصلية

و در مسئله
 و در مسئله
 و در مسئله

با دليل حاكم راه نداده كه قرآن في حلقه لايق ليغيرون و ايه نصري
 بتغييرات فيحكه كو مجمل نباشد نه مطلق است لا فانقول اما اوله
 قد رتبني ازان تغييره كذا اسمش در شرع مسئله است
 و ويش تراشيدن مسئله است چنانكه معصوم قضى صح
 فرمودند بانكه ويش تراشيدن مسئله است و حديثش
 در وجه دوم ذكر ميشود و انتم و استدلال باین ايه خصوصي
 باین حقير نيست بلكه از شيخ فقيه در حلقه حق معلوم
 ميشود كه احباب هم باین ايه استدلال بر حجت فرمودند
 در مسئله سبيل تراشيدن ميغير مايد فان دليل الجواز
 غير ظاهر بل و بما دخل تحت ايه ليغيرون خلق الله التي
 استدلوا عليها على تحريم خلق الخيئة انتهى و فيض در وافي
 ميغير مايد و قد افق جماعة من فقها بنا بتحريم خلق الخيئة
 و بما يستشهد لهم بقوله سبحانه حكايه عن ابليس للعين
 و لا سرنهم فليغيرن خلق الله انتهى و بهم خصوص حديثي كه
 حقير او را بسند صحيح و ايت ميكنم از كتاب جعفرات كه
 معروف باشعقيات است و ايت كوده است او را محمد بن
 محمد كوفي از ابى الحسن موسى بن اسمعيل بن موسى بن
 جعفر بن محمد بن علي بن الحسين بن علي بن ابي طالب گفت

(67)

دفع دخل
 اخذ في الاستدلال
 بالايه الكريمة

بيان من استدلال
 بالايه على المحرمه

حکایت
 جعفرات
 است

و در مسئله
 و در مسئله
 و در مسئله

محمد بن محمد کوفی که گفت موسی حدیثی از ابی عن ابیه عن
 جده جعفر بن محمد عن ابیه عن جده علی بن الحسین عن
 ابیه عن علی بن ابیطالب امیر المؤمنین که آنحضرت فرمود
 که رسول خدا فرمود تراشیدن ریش از جمله است
 و هر که مثله کند بر او باد لعنت خدا و این حدیث صحیح صریح
 در حرمت است و اگر بنویسند این حدیث شریف دلیل بر حرمت
 در مسئله هر این کفایت میکند فافهم و کن من التاخرین
وجه سیم حدیث صحیح ثقه الاسلام کلینی در کافی در کتاب
 حجه و در باب هفتاد و نهم که باب ما یفصل به بین دعوی الحقی
 و المبطل فی الامامه روایت کرده از حضرت امیر المؤمنین
 که جماعتی بودند که ریش را میتراشیدند و مشابیه را میپوشید
 میدادند پس حق سبحانه و تعالی ایشان را مسخ کرد بمادامی
 و کلینی حکم بصحت حدیث کرده است بلکه جماعتی از علماء
 اکتفا باین حدیث شریف کرده اند در حکم بجهت ریش
 تراشیدن مثل مجلسی در حلیه و شیخ فقیه در حقائق
 عیفره میاید فان المسخ لا یقع الا علی ارتکاب محرم بالغ فی الشرع
 و هم چنین فاضل کاشانی در روانی و احتمالات آنکه حرمت
 مجموع دو کار من حیث المجموع باشد پس ریش تراشیدن

حدیث ثانی

بیان من الکافی فی الحکم
 با الحرمه علی الجلی

بی

رفع تمام و خصوص

بی تاب دادن سبیل حرام نیست یا آنکه حرمت مخصوص
 بخی سرائیل باشند در شرع ما پس صاحب این احتمالات
 قابل جواب نیست و معرفت بلیان حدیث ندارد و صد
 حدیث مشتمل بر خصوصیات آنکه معلوم میشود که حضرت
 در مقام بیان زجوا از این کار و بیان حرمت او است
 و فاعل این کار مستحق لعنت است که حق سبحانه او را مسخ فرماید
 مثل صورت عمار ماهی و جوی و امثال این مسوختات
وجه چهارم خبر بنوی که صدوق علیه السلام در کتاب
 من لا یحضره الفقیه در باب غسل یوم الجمع و دخول الحما
 و ادابه و ما جلی التفث و الزینة روایت کرده از حضرت
 رسول که آنحضرت فرمود شاربوانه بکیرید و ریش را
 میکیرید و بلند بکنارید و شبیه بههودان میباشد یعنی
 مکنارید زیاد بلند شود چه یهود هیچ دست اصلاح
 نمیزند پس باید تراش اصلاح ریش را نکرد و دست را بر عمل
 مخصوص در شرع دارد حقیر چنین میفهمم از آنکه میفرماید
 و شبیه بههودان میباشد لکن تقی مجلسی در لواحق
 یعنی که برعکس میکنند سبیل میکشند و ریش میتراشند
 در اوقات یهودان چنین میکرده اند و چون حال میخواند

حدیث ثالث

بیان نعمه تقی مجلسی
 و تقی مجلسی
 فی فقه

که از مسلمانان امتیاز نداشته باشند بطریق مسلمانان ^{تند} و شیخ تحقیق شیخ علی صاحب حاشیه بر شرح احمد بن شیخ محمد بن شیخ حسن صاحب معالم بن شیخ شهید ثانی که جلالی این داعی است در کتاب در المنته و بعد از حکم بحرمت بدو وجه استدلال کرده اول باین حدیث شریف بنویسد و دوم خواهد آمد **وجه پنجم** خبر بنویسد بگو که در باب مذکور از کتاب من لا یحضره الفقیه صدوق علیه السلام روایت کرده که آنحضرت فرمود ب تحقیق که کبر آن دیش را میچندند و سبیلها را بزور میکروند و ما مسلمانان شاد بهادری چنینم و دیش را دراز میگردیم و این ضررت اسلام است پس از این حدیث شریف معلوم شد که رسوم کفر دیش تراشیدن است و رسوم اسلام برعکس است پس اخباری چند دلالت میکنند بر حرمت هم شکل شدن با علماء دین مقتید حکم بحرمت اند و این مسئله چنانکه شیخ محمد بن الحسن حواری دو وسائل در باب عدم جواز حلق المیته بعد از ذکر جمله از اخبار مبفی ماید و طالت میکند بر حرمت اینچه در روایات رسیده بر تخریم هم شکل شدن با علماء دین و رسوم آنها حرکت کردن قطر

اشارة با استدلال
شیخ علی بن محمد
حدیث
عبدالله بن
عبدالله بن
عبدالله بن

فی استناد صغری
جله با حادی حرمت
التبیه بالقرین
ایقان من هذا الحدیث
الشریف

انتهای

انها را پیش گرفتند و هم چنین هر چه در اخبار وارد شده است در تخریم تشبیه سران بنان انتهی کلامه دفع مقامه **وجه ششم** فرمایش حضرت ختمی مرتبت ص بدو رسول کسری که دیش تراشیده بودند و سبیل را گذاشته بودند فرمود وای بر شما اگر کرده شما را باین گفتند ب ما یعنی کسری حضرت فرمودند لیکن پروردگار من اسرا کرده مرا بگذاشتن دیش و پیچیدن شاد ب و اصل این قصه آنست که چون نامه دعوت اجناب بلور رسید کسری با دان که عامل مین بود نوشت که آنحضرت را نزد او فرستند و او کاتب خود را با نویسه نام و مردیکه او را خر خصل میکشند بدین فرستاد و آن دو پیشا تراشیده و شاد ب را گذاشته بودند پس اجناب برانانوش آمد که بایشان نظر کنند و فرمود وای بر شما کی اسرا کرده شما را تا فرمایش که گذشت **وجه هفتم** روایت شیخ طیل ابن ابی جمهور در غوالی اللشالی از حضرت رسول که آنحضرت فرمود لیس منا من سلق ولا خرق ولا خلق نیست از ما کسیکه بایجائی و قاحت سخن بسبار گوید و مال خود را تبدی میکند و دیش را تراشد **وجه هشتم** شیخ خود و مسائل

عبدالله بن

این قصه را کازرونی
کازرونی در حرارت
سال ششم نقل
کرده

حدیث حسن

وجه نهم

روی فاطمه و باب ما اولم العین
عشر خصال علیها قوم لوط بها اهلکوا
و تزید لها امی علیه آیتان الرجال بعضهم بعضا
و ریمهم بالجلال حق و الخلف و لعمریه بالام و ضرب
الدخول و شرب الخمر و قص الخمر و طول
الشارب و الضمیر و التصفیق و لباس

الحرر و تزید لها امی
علیه آیتان النساء
بعضهن بعضا رده
بن عاکر
عن الحسن
عن البیهقی

و محقق شیخ علی دودمانشود استدلال کرده اند بر حجت
بدلیل و او اینست که از برای ذالعه موی ریش از شرع دیده
کامله مقرر شده و هر چه چنین باشد فلتش حرام است
و بسیار وجه غریب است **وجه پنجم** خبر است بنوی
منقول از جامع صغیر سیوطی که او روایت کرده از حضرت
امام حسن که انحضرت روایت کرده از حضرت رسول که
انحضرت فرموده ده خصلت است که قوم لوط کودند
و بسبب ان هلا شدند و زیاد کنند امت من بآن یک
صفت دیگر و او شمر و از ان ده بریدن ریش را از اصل
یا مقرض **وجه دهم** شیخ صدوق در کتاب خصال ائمه
صحیح خود از حضرت صادق روایت کرده که انحضرت فرمود
سه طایفه از مردم هستند که خداوند عالم در قیامت
با آنها دگم نخواهد فرمود و نظر و حجت بر وی ایشان
نکند و از برای ایشانست عذابا بایم کسیکه بکند ریش را
و کسیکه استمنا کند با نفس خود و کسیکه موطود شود و در
دبرش و شیخ حر عاملی علیه الرحمة در دو سائل در باب
همین مسئله ریش تراشیدن اشاره باین حدیث فرمود
که دلالت میکند بر حجت ریش تراشیدن و این گونه

و عید

و عید و تمتد بعد بایم دو این حدیث مجهول بر صورت
کوفتن تمام موی ریش است و الا فلت موی کندن و اما
ان حرام نیست چنانچه ظاهر اطلاق این حدیث است پس مراد
از این حدیث اینست که سر را با ریش خود برای ریش کندن
فان قلت لفظ حدیث تنف است و ان عبادۀ از کندن
موی است و اگر حدیث دالالت کند بر حجت تمام موی
ریش یا اکثر ان دخلی بمشکله ما که حجت مطلق بر ریش
شدن ندارد پس جواب اینست که تعبیر تنف از روی
اینست که متعارف سابق در کوفتن موی این بود
چون استعمال بنیخ و واهی نزد اعراب نادر بود و لا
ذو اخبار در اسباب کوفتن موی تحت الابط و موی
عانه هم تنف تعبیر شده چون متعارف و غالب بود
بلکه ناچار در کوفتن موی عانه و اما ان در اعراب
بکندن متعارف است پس حدیث حضویت مودود
ندارد بلکه منزلت متعارف است و غرض معصومین
انست که او را با ریش خود برای ریش نکند چه بتراشند
یا مقرض کردن که در تنگ است یا بنوره کشیدن یا
بلفاف و کندن ببعض او و بهر چنانکه در این حدیث است ایضا که زدن

دفعه دخل ریش
الاستدلال
الحدیث

[illegible]

الثاني من شهر سنة وسميتها العالية لاهل الانظار
 العالية نفع الله بها المؤمنين ووزعهم سلوك سنة
 النجيين والائمة الطاهرين

بسم الله الرحمن الرحيم
خدمت جناب معظاب عده الاماثل والاقران فخر السادة
ومنج السعاده سرکار سید عابد حسین خلف جناب فواب
مولی سید مهدی حسین دام توفیقہ عرض میشود کہ صفحہ
سوال از سیاه پوشیدن در ایام حرم بخصه عزاء بر عصیت
سید الشہداء و سیدانہ اللہ تع جناب علی و اہتمام دو
ابن اسر مشہول دعاء حضرت صادق کہ فرمودند بتفصیل
فاجروا سرا یا فیصل فرحمہ اللہ من احیا سرا و اذنا صون امہ
طاہرین کہ امیر المؤمنین باہما و حدیث از بجامہ اشاد فرمودہ
قال واختار لنا شیخہ بنص و لنا ویفرجون لفرحنا ویخزنون
لحزننا و اذنا صدق انا نیکہ حضرت صادق بمسمع فرمودند
اما انک من الذین یعدون فی اهل الجرح لنا والذین یفرجون
لفرحنا ویخزنون لحزننا وجناب حضرت صفاء و بعد اصحاب
حقن برایشان و بیان فرمودند قال یابن شیبہ ان سرک
ان تكون معنا فی الدجوات العلی من الجنان فاحزن لحزننا
وافرح لفرحنا وجواب این مسئلہ از چند وجہ معلوم میشود
اولاً از حدیثیکہ احمد بن ابی عبد اللہ بروی در آخر باب الاطعام
فی الماتم از جملہ ابواب کتاب الماکل از کتب محاسن کہ معروف

محاسن

الحديث البرقي في المحاسن

بمحاسن بروی است و در نزد عقبر موجود است و این فرمودہ
بسنہ معتبر عن الحسن بن زویف بن یاعرج عن ابی عن الحسین
زید بن علی عن عمہ عمرو بن علی بن الحسین لما قتل الحسین
علی لیس نساء بنی ہاشم السواد والمسوح و کن لا یسکن
من حر ولا برد و کان علی بن الحسین یعد لهن الطعام
للماتم و اگر بنود جز این حدیث صریح در تقریر امام بخاری
در مسئلہ ہر اینہ کفایت میکند و وجہ ثانی حدیثی کہ
ابو مخنف در کتاب مقتل الحسین و مجلسی در بحار الانوار
نقل فرمودند فلما اصبح یزید استدعی حم رسول اللہ
فقال لهن ایما أحب الیکن المقام عندی والرجوع الی البیت
ولکم الجائزۃ السنیہ قالوا أحب اولان نوح علی الحسین قال
افعلوا ما بادلکم ثم اخلیت لهن الحجر والبیوت فی دمشق
ولم یبق ہاشمیتہ ولا قریشیتہ الا ولبست السواد علی الحسین
و ندبہ علی ما نقل سبعة ایام از جملہ ان نساء حضرت
زینب کبری کہ عالمہ غیر معلوم است بنص حضرت بجا
و فاطمہ بنت الحسین کہ و داہ امامت از داود و بعد فرمود
حضرت حسین کہ بخضوت مسجدا بعد بدھد کافی بصائر
الدجوات و قال الشیخ الفقیہ البیہقی الشیخ خضر التیمی فی کتاب

حدیث ابو مخنف و البحار

مثل حضرت جامعہ الی کاف
فما علم ما کان وما
تکون الی یوم الفیئہ
تکادوا فی البعائر
وانبات الوصیہ
و الکافی و البحار

در عزای عزیز از قدیم طریقه کلی اهل حجاز و ایران و از دیگران
و قفقازیه و شام و مصر و یمن و عراق بوده و هست و
احترام میت عندالکلی بسیار پوشیدن بر او است پس سیاه
پوشیدن بر سبیل الشهداء و احترام او است عندالناس و
اطهاران از تعظیم شعائر الله است و خیلی محبوب اثری
شود و موجب اجر و ثواب جلیل خواهد بود ان شاء الله
وجه هفتم ما مکلفین جمیعاً ما مور هسیم بحزن شدن
بر مصیبت اهل بیت و بر هر چیزیکه ایشانرا محزون کرد و
روایات در این معنی از ائمه اطهار مجتهدین و سید و در حدیث
این کتاب اشاره به بعضی از آن شد پس میگوئیم که حزن از ما
چند چیز است یکی بگناه و یکی ببطیعه بر سر دین و یکی
بلباس سیاه پوشیدن و امثال آن میشود چون کل واحد
از این امور عندالعرف مصداق حزن علی الحسین است
فان قلت اخبار امره و نادیده بر حزن اگر چه ظاهر است در عموم
بو هر چه عرف او را مصداق حزن و عزای بدانند لیکن این ظهور
مراد نیست علی طایفه او و عموم منسبت بسیار پوشیدن
چون کراهت سیاه پوشیدن بضاعت و تقوا ثابت است پس
اوله کراهت سیاه پوشیدن بجای خود و مانع است
از حکم

در منع دخول و تحقیق
فی نفع الروایات

از حکم با سنجاب سیاه پوشیدن بعموم استحباب من
بر حسین **قلت** اما اولاً میگوئیم که کراهت سیاه پوشیدن
مطلقاً معلوم نیست و اخبارناهیة محمول بر حالت نماز است
عند بعضی هم نه مطابقاً فی الجواهر و بما قبل باستفاده الکراهت
فی خصوص الصلوة و ادهم در خصوص مرد است یا اتم است
محل خلاف است و قال فی الجواهر و عن غیر واحد من کتبات
التصريح باخضا عن کراهت البواد فی الرجل و لعله لا یبلغ
من غیر وف سرها و ظهور فحوی استثناء العامة و نحوها
فیه انهمی پس اجماعی در کراهت سیاه پوشیدن مطلقاً
مرد و زن در حالت نماز و غیر حالت نماز نیست و اما اخبار
پس تحقیق در آنها اینست که همیشه پوشیدن لباس سیا
علی الدوام بطور التزام بان در جمیع الاوقات چنانکه بنی
العباس شعار خود کرده بودند و هم چنین فرعون و منکب
کفار مکره است قال فی الجواهر و قد ورد فی السواد انه
لباس فرعون و انه ذی بنی العباس **قول** و ما ورد من
انه لباس اهل النادی و ادهم هؤلاء الذین اتخذه شعاعاً
و ذیاً و لا قبله احیاناً فی غیر الصلوة لا دلیل علی کراهت
بل لا دلیل علی الحکم ففی العلل اسناد معتبر عن داود الوفی

شیخ الاجماع علی کراهت
السواد مطلقاً

حلی الاخبار علی اقتضا
السواد زیاده
العباس

سایده علی عدم
الکراهت من
الروایات

عبداللہ

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

حلال است پس منافاة ندارد با استحباب بعنوان تشریف و غیره
مثل حرام بودن غنم بعنوان موظف بودن آنکه چه من الطبیعه
مباح و هم چنین سیاه پوشیدن من حیث الطبیعه مکروه
لکن من حیث عنوان خون مخفی و هذا کثیر النظار فی الفقه
و مصداق بودن لبس السواد بر حسن از برای
حزین بر حصین ضروری است مثل اجبار اسباج
حزین بر حسن علیه السلام و الا تحقیق نق اجبار
ناهیة تحول بر التزام بلباس السواد و شعار
خدا قرار دادن مثل بنی العباس و سایر کفر
و دخلی با حقن فيه ندارد و شاهد این معنی
از خدا اجبار مفهوم میشود و فعل الله دلیل
بر حل مذکور است فلا ریب فی حسن لباس
الغزاة و السواد علی من امرنا بالحرین علیه و الله
علیه من لا یحتمل فيه فعل المکروه بل لا یصل رحمه
ترک الاولی و ثبت مقرر بر حسن المقصود
علی لبس کما عرفت و الحمد لله رب العالمین
و صلی الله علی محمد و آل الطیبین الطاهرین
و اللعنه الدائمه علی ظالمهم اجمع الی یوم الدین
کتبه بمناه الدائرة العبد الراجی فقل رب زدنی الحسن

٩
بن السد الاواه العلامة السد هادي صدر الذي حسن
الموسى الكاظمي في بلد الكاظمين في شهر صفر من شهر رستم
الف وثلثا يه وثمانية عشر مع عجلة الرفع للجواب
وقلة اسباب الاطلاع وان كان في الذي سئل الله
جل جلاله كفاية لمن كان لم يسمع والحق التعصب وتدبير
والله الموفق ومنه نسل السديين للصواب و
التوفيق للحق وفهم خطابات اوليائه وفهم كلامهم
والحن خطابهم فانه النور الذي يفلح في الله في
قلب من يشاء وهو الرئوف الرحيم ومن لم يرزقه
فلم يرزق شيئا من العالم والله الهادي لمن يشاء
ثم الحمد لله اولاد اخر خطاهم ابا طه
عو واهله بدع ولم الشكر
حتى يرضى وفوق الرضا
وسميتا بين الرضا
في لبس السواد

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله على هذا بقاءه لدينه والتوفيق لما دعى اليه
 لما فتح سماحه براهين علمه وقدرته وحسان عدله وحكمته و
 سلمهم ازليته ووحده والصلوة على اشرف بريته وسليح كتابه
 وشرعيته خاتم رسله وعلى المهدات لاهل الاله والسموات
 ابواب العلم وخزينة الوحي ورواة الدين وحفظة الشرع المبين
 عليه وعليهم صلوات رب العالمين المابعدين لما كان الاتصال بحملته اخبار
 الائمة المهاجرين وقيل انما هم المروءة في الدين من افضل ما عرف
 اليه لهم العلم وقد جرى السلف والخلف على الاهتمام بالاتصال
 بهذه السلسلة الشريفة والمعقنة المنيفة مثلني المولى الخليل
 الفاضل النبيل العالم العامل والحق الكامل حاله ان كان
 والبصري اسر الدنيا والدين الا ما كان ميرزا علي اضرع بن المكي البربري
 ان اجيز لم ياصح لي رواية من علوم اهل العصم والشرف حفظا للدين
 الصياع وحفظا في النقل عن صورة الانقطاع ومحافظة على
 الاسناد فيما طريقه الاحاد وتبني بالادخول في سلسلة الشايخ
 الجلمة ومبركا بالاتصال بروساء الشريعة في الملة فلهذا
 اذ عرف من قدر العلم ما عرفوا وصرف اليه من وجوه العلم ما
 صرفوا فاجزت له زبد مجلد وسعد حقه ان يروي عن الكتب
 الاربع التي عليها المعارف في جميع الاعصار وهي الذهب الصافي
 المعروف بالكافي والمصنف الشريف المعروف بالفقيه والتهذيب
 والاستبصار من مصنفات المحدثين الثلاثة الادامل والجوامع
 الثلاثة الزاقي ومجارد الانوار والوسائل من مؤلفات المحدثين
 الثلاثة الاواخر وغيرها من كتب الحديث والتفسير والفقه و
 الاصولين والرجال فتدفع في روايتها باسرها من مصنفها
 بواسطتها شجنتا في الرواية وهم شيخنا الفقيه العابد الزاهد
 الحاج ملا علي بن المرحوم الحاج ميرزا خليل الطيب الاطفياني النجفي طاب ثراه
 والسيد العلامة الميرزا ميرزا محمد هاشم بن زين العابدين بن
 الخونساري الاصفهاني طاب ثراه والمولى ثقة الاسلام الحاج ميرزا حسين

وانا اخترت هؤلاء بالفضل لانهم اعرّفوا علمهم بالحديث والرجال واني
 اردى عنهم جميعا عن شيخنا العلامة المرتضى الاريفى وهو يروى
 بيلقبين لا غير احدهما عن السيد العلامة السدصد والى العالم
 والدخلة الامام السيد الصدور وثانيهما عن المولى المحقق الشيرازى احمد
 بن محمدى وهما عن السيد بحر العلوم محمد بن محمد بن الطباطبائى واروى
 عن الطائفة ملا على بن الشيخ الفقيه صاحب الجواهر والشيخ جواد
 ملا كتاب شائع المذهب والسيد محمد بن السيد جواد العالمى حقا
 عن السيد جواد صاحب مفتاح الكرامه عن السيد بحر العلوم
 واروى عن الطائفة ملا على طاب ثراه عن الشيخ الفقيه شايخ الشرايع
 المولى الشيخ عبد الله بن الرشتى الغروسى سلمنا ومدقنا عن السيد بحر
 العلوم وهذا من العالمى والمحدث واروى عن السيد الميرزا محمد باقر
 المذكور عن السيد الامام السيد السدصد والى المذكور عن
 السيد بحر العلوم وهذا ايضا من العالمى والمحدث وعن الميرزا محمد باقر
 عن السيد بحر الامام السيد محمد باقر الرشتى الاصفهانى عن شيخ الطائفة
 الشيخ جعفر صاحب كشف الغطاء عن السيد بحر العلوم وطريق السيد
 بحر العلوم ~~منه~~ الاول عن الاستاذ الاكبر الاقا محمد باقر بن
 محمد الحلي عنهما اقره برحمته والثاني المولى العلامة محمد باقر البهبهاني
 جزيه قدس سره والثالث الشيخ البهبهاني والمحدث الشيخ ابو صالح
 محمد بن محمد بن العالمى الغفرى النجفى والرابع الشيخ المحدث
 الميرزا محمد بن يوسف صاحب المدايق والخامس السيد الميرزا محمد
 الباقر والسادس السيد الاجل الفقيه الامير سيد حسين القزويني
 شايخ الارشاد وصاحب المستوفيات وطريق هؤلاء الاعلام
 كثيرة لا تحصى فلتقتصر على الاول منها او لا على منها حتى بالطرق
 المذكورة عن السيد بحر العلوم عن استاده الاكبرين باقر بن
 محمد الحلي عن ابيه عن العلامة المجلسى صاحب سراج الانوار
 والميرزا محمد بن الحسن الشيرازى صاحب التلخيص على المعالم وثمة
 ثم يرب الحديث والمحقق حال الدين محمد بن محمد بن سارى والشيخ جعفر
 القاضى

القاضى صاحب التلخيص على شرح العلم جميعا عن الشيخ المجلسى شايخ
 الفقيه عن الشيخ جواد السيد محمد بن الشيخ الفقيه حسين بن
 عبد الصمد المازنى العالمى عن والده المذكور عن الشيخ
 زين الدين الشهيد الثاني

(ع)

١
 ٢
 ٣
 ٤
 ٥
 ٦
 ٧
 ٨
 ٩
 ١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

عن أبي الحسن عن أبي الهيثم عن أبيه الحسين بن
عبد الصمد عن شيخه الشهيد الثاني (رحمه الله)
وعن أبي الملا علي بن ميرزا خليل المذكور عن شيخه أبي الحسن بن أبي بكر المتوفى سنة ١٠٤٥ هـ
صاحب الجواهر عن السيد جواد صاحب معراج الكرامات المتوفى في حدود سنة ١٢٠٠ هـ
والشيخ جعفر صاحب كشف الغطاء عن السيد محمد العلوم
عن الشيخ يوسف الحديثي الجرجاني صاحب الحقائق المتوفى سنة ١٢٠٠ هـ
بطريقة التي ذكرها في تولد البحرين (رحمه الله)
وعن المولى الحاج ملا علي بن ميرزا خليل عن
عن شيخنا العلامة المرتضى الأنصاري عن
التوفي سنة ١٢٠٠ هـ

المولى احمد النيراقي صاحب المستند عن السيد عمر العلوم
 الطباطبائي (وعن المولى الحاج ملا علي المذكور) عن
 الشيخ جواد ملا كتاب النجفي شيخ اللقيين عن الشيخ جعفر
 صاحب كشف الغطاء عن الشيخ محمد مهدي الغفراني عن
 صاحب الحدايق (وعن المولى الحاج ملا علي المذكور)
 عن الشيخ النقيب الشيخ رضا بن الشيخ زين العابدين
 العاملي النجفي المصنف عن السيد العلامة المتبحر السيد
 عبد الله بن المصنف المكثر صاحب جامع الاحكام المتوفى في سنة
 من الشيخ كاشف الغطاء والشيخ اسد الله صاحب
 المقابيش جميعا عن السيد عمر العلوم الطباطبائي
 (جيلوله) وروى عن الشيخ العارف الرباني جال
 السالكين الاخوين مولى حسين علي الهمداني والشيخ
 محمد طه النجفي جميعا عن المولى الحاج ملا علي بن
 الميرزا خليل المذكور وليس لهما من غيره اجازة استعملها في
 (ثاني) شايخي في الاجازة السيد العلامة
 المتبحر الميرزا محمد باقر الخزازي اصلا الاصفهاني المتوفى في شهر رمضان في
 صاحب اصول الاربعة عن سيدنا محمد بن عبد الله النجفي
 آية الله العلامة السيد صدر الدين العاملي
 عن والده السيد صالح عن ابيه السيد محمد جواد طباطبائي
 عن نجله الشيخ الحر محمد بن الحسن المتوفى صاحب الحاج الكبير
 الوسائل بطرقته المذكورة في آخر الوسائل الجليله

(جيلوله)

المتوفى في سنة ١٢٤٤

المتوفى في سنة ١٢٤٤

فيها شركا في الاجازة عنه

المتوفى في سنة ١٢٤٤

المتوفى في سنة ١٢٤٤

(جيلوله) وعن السيد صدر الدين المذكور عن السيد عمر العلوم
 والسيد مهدي الشهير شافعي الحائري والسيد المحقق السيد الحسن
 الاعرجي صاحب الحصول وشرح الواقيين جميعا عن المحقق
 البهبهاني المتقدم ذكره وطرقه (جيلوله) وعن ثقة وخاتمة الاسلام
 المتبحر في الحديث والرجال الحاج آقا النوري الحسين بن العلامة
 محمد بن صاحب مستدرک الوسائل بطرقته المذكورة في آخر في
 فوائد المستدرک (ومن شايخي في اجازة الرواية في كتابها عن اخيه
 الشيخ النقيب حجة الاسلام الحاج ميرزا محمد بن الميرزا خليل
 الطهراني النجفي عمره خمس وتسعين سنة ومات في سنة ١٢٤٩
 عن السيد الجليل السيد اسد الله بن حجة الاسلام
 السيد محمد باقر الرشتي اصلا والاصفهاني منشأ المتوفى في شهر رمضان في سنة ١٢٤٩
 عن ابيه حجة الاسلام عن السيد ميرزا علي صاحب
 الرياض الطباطبائي والشيخ جعفر كاشف الغطاء والميرزا القمي
 عن السيد بحر العلوم جميعا عن المحقق البهبهاني عن
 ابيه عن العلامة المجلسي بطرقته المذكورة في اربعين
 وخرجا به التي منها ما نرويه عنه عن جدنا الاعلا
 السيد نور الدين علي بن علي بن الحسين بن ابي الحسن
 الموسوي عن اخيه وخاله السيد محمد صاحب الدار
 وخاله لاه النجفي صاحب العالم عن السيد علي بن
 الحسين بن علي بن علي بن السيد نور الدين والسيد محمد

بأسنادنا

المتوفى في سنة ١٢٤٤

